

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilagami ter s »Kažipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 » 60 » » » 3-30
četrt leta 3 » 40 » » » 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poselnice se računajo po pet- vrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostoru.

Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7. Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od »Soča« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na tigu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Razgovor o laški juridični fakulteti v poslanski zbornici.

V soboto je prišlo do prvega čitanja zakonskega načrta o laški juridični fakulteti. Zakonski načrt določa kraj za to fakulteto v Roveretu.

Prvi je govoril Bennati, rekoč, da vse stranke poslanske zbornice morajo biti prepričane, da se rešitev tega vprašanja ne sme politično meriti, kakor se je dogodilo to doslej pomotoma marveč da se mora presoditi to iz čisto didaktičnih razmotrivanj, pri dolžnem spoštovanju narodnih pravic Lahov. Govornik je potem zavračal pomisleke proti ustanovitvi laške fakultete v Trstu, rekoč, da se nahajajo tudi v drugih obrežnih in trgovskih mestih vseučilišča, kakor Glasgow, Marzili, Odesa, Genova. Rekel je med drugim, da nemštvo se ne ukorenini nikdar v »laških« deželah kljub fantazijam nekaterih sanjačev. Kar se tiče Slovanov, so vse njihove zahteve do tega mesta neopravičene. Slovenci gravitujejo naravno v Ljubljano, katero mesto oni sami zaznamujejo za sedež svojega vseučilišča. (Dr. Erlar: To so posledice!) Govornik omenja dogodke v Inomostu rekoč, da je položaj Lahov v tej državi postal sploh poniževalen in njihova nečujna nezadovoljnost je opravičena. (Dr. Erlar: Nikdar ne bodo zadovoljni!) Italijane se je imelo vedno za parias v državi, za manj vredno ljudstvo z omejenimi pravicami. (Dr. Erlar: Kaj se je vse storilo za Trst! Hortis: Za Trst da, pa ne za Lahe. Erlar: Potem zapustite Trst pa ga prepustite drugim. Nehvaležnost je to. Njihova nezadovoljnost je politika.) Bennati sklonča z besedami: da ima trdno upanje, da dobijo Lahe svojo juridično fakulteto v Trstu, ki je jedini kraj, kjer mora uspevati ter se razviti v polno vseučilišče, po čemer stremijo Lahe povsem opravičeno.

Romanczuk omenja, da ker se izroči predloga odseku, bo govoril o predmetu obširneje o priliki posvetovanja v odseku (Schönerer: Kaj sedaj še nimate nikakega mnenja?)... ter ne bo zadrževal zbornice v že tako pozni uri. (Schönerer: Ampak mi smo radovedni na Vaše mnenje! Vit. Vasilko: Pride takoj.) Romanczuk izreče, da simpatizuje z ustanovitvijo laške juridične fakultete. (Schönerer: Kaj je pravzaprav to?) Romanczuk: Moramo pa se potegniti tudi za ustanovitev maloruskega vseučilišča za 3/4 milijona Malorusov v Galiciji in v Bukovini ter za tisoče maloruskih dijakov, in zato stremimo najprej po ustanovitvi maloruske juridične fakultete v Lvovu.

Plantan: Jugoslavlani stojijo na tem principijelnem stališču, da ima vsak narod v tej državni polovici pravico do šol vsake vrste, torej tudi do visokih šol z narodnim učnim jezikom. S tega stališča pozdravljamo prvi korak vlade, da hoče narediti konec brezpravnim razmeram in vednim provizorijem ter ustanoviti samostojno juridično fakulteto za Lahe. Prav je, da dobijo Lahe kompenzacijo za juridično fakulteto v Inomostu, ali mi smo naklonjeni juridični laški fakulteti samo pod pogojem, da se ustanovi na laški zemlji ter se ne napravi iz nje politično vprašanje. Izreka se proti ustanovitvi vseučilišča v Trstu, ker Trst ni čisto laško mesto, in ker bi dobili Lahe s to ustanovitvijo supremacijo ne le na intelektualnem polju, marveč tudi na političnem na škodo Slovencev. V ostalem so Lahe to deloma že umeli, kajti po listih, inspiriranih od laških politikov, se je razpravljalo resno že o event. laškem vseučilišču v Kopru. Pa tudi tukaj ni predpogojev za vseučilišče. Kaj je v Kopru? Velika kaznilnica. To mesto bi bilo predstraža za Trst; s parnikom se pride tje v pol uri. Nedostajalo bi tudi stanovanj za dijake in profesorje, pa tudi tam je zaledje slovansko; zato nasprotujejo Slovenci ustanovitvi laške fakul-

tete v tem mestu. Govornik se dotakne potem slovenskega šolskega vprašanja v Trstu, rekoč, da je 2000 slovenskih otrok brez šole. Nič ni naravnejše od tega, da se spravi pri priložnosti te vladne predloge v razgovor tudi slovensko vseučiliščno vprašanje. Kulturne potrebe našega naroda je treba istotako vpoštovati kakor drugih narodov. Slovenci zahtevajo le zakonito zagotovljenje ustanovitve vseučilišča. Ne zahtevajo, da se takoj ustanovi; bila je torej najlepša prilika, da je vlada zajedno s predlogo za Lahe predložila tudi ono za Jugoslovane. V meritorni razpravi bodo glasovali njegovi somišljeniki za zakonski načrt samo v tem slučaju, če se določi z ustanovitvijo laške fakultete konstitucionalnim potom ustanovitev slovenskega vseučilišča. (Odobranje pri Slovencih.)

Naučni minister Hartel je omenjal na to, da ministerstvo ni nasprotno v principu ustanovitvam novih vseučilišč, kjer so resnične potrebe za to, kjer veljajo vseučilišča za lampades vitae. Razprave v budgetnem odseku dajo vladi priliko izraziti se o zahtevah po vseučilišču od strani Romanczuka kakor tudi glede želja, sedaj po g. Plantanu izrečenih glede ustanovitve pravne fakultete v Ljubljani, za katero je postavljenih na razpolago izdatnejših sredstev avtonomnih in lokalnih faktorjev. Minister se je izrekel proti Trstu glede laške fakultete, ker se ne nahaja na popolnoma laških tleh ter mora vlada zabranjevati take dogodke, kakor v Inomostu, ne pa vsvarjati za nje novo priliko...

Dr. Conci pravi, da vladna predloga odgovarja željam Lahov premalo. Dva naroda, ki štejeta med svoje Danteja in Schillerja, bi smela pač stremiti po višjih ciljih, ne pa da se pobijata med seboj. Vprašanje, kje naj stoji visoka šola, se more smatrati le za notranjo zadevo laškega naroda. Dolžnost zbornice je, potegniti se za to, da se

zgodí pravica Lahom, ki so bili globoko razžaljeni.

Posl. Ellenbogen je rekel, da se dajo narodnostna vprašanja rešiti najbolje tako, ako se uredi narodna avtonomija narodov v Avstriji. Po takem načinu bi prenehale narodnostne borbe.

Govorniki so še Verzeznassi, Erlar, zastopnik Inomosta, Začek, ki se je zavzemal za drugo češko vseučilišče na Moravskem, Stein, na kar je govoril Ploj, rekoč, da izjavlja v imenu svoje stranke, da ista simpatizuje s stremljenjem laškega naroda po ustanovitvi laškega vseučilišča, ki se pa sme izvršiti samo na čisto laškem ozemlju. Stavljá pa čisto energično na vlado zahtevo, da naj poskrbi, da se aktivira slovensko vseučilišče. (Odobranje pri Slovencih.) Ko je govoril še Biankini, je bila predloga izročena budgetnemu odseku.

Kongres slovanskih časnikařev v Voloskem - Opatiji.

Kakor določeno, je dospela večina slovanskih časnikařev v Opatijo v soboto zvečer. V Ljubljani in v Št. Petru so se pridružili Čehom, Poljakom in Rusom Slovenci; dospeli so v Matulje ob 9^{1/2} zvečer. Na kolodvoru in okoli se je bilo zbralo mnogo občinstva, na čelu mu hrvaški »Sokol«. Prišlece je pozdravil v vnešenih besedah kastavski župan Jelušič, v imenu časnikařev je odgovoril Fr. Hovorka, tajnik »Osrednje zveze«. Od tam so se odpeljali časnikaři v pripravljenih kočijah na določena jim stanovanja. Po Voloskem in Opatiji so vihrale zastave.

Kongres je bil otvorjen v nedeljo ob 10. uri dopoldne. Zastopani so bili vsi slovanski rodovi razven Belgarov. Prihitei so celo Rusi iz carevine in Srbi iz kraljevine. Kongres je otvoril Jos. Holeček, urednik »Narodnih Listov«. Naglašal je v svojem lepem govoru, da so Jugoslavlani tisti, ki najbolj gojijo slovansko vzajemnost. Pa tudi

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

Nekega dne obstane naenkrat v jednom onih krogov, ki jih je opisal v svoji ječi stokrat na dan, ter reče:

„O, če bi ne bilo straž!“

„Kakor hitro hočete, ne bode nobene straže več na svojem mestu,“ pravi Dantes, ki je sledil s svojim zdaj bistrejšim duhom njegovim mislim ter jih uganil.

„Povedal sem vam že,“ odvrne abbe, „da se mi gnjusí umor.“

„In vendar se izvrši ta umor samo v silobranu, če se mu ni mogoče izogniti.“

„Kljub temu bi jaz ne mogel...“

„A vendar vsaj mislite na to?“

„Neprestano, neprestano,“ zamrmra abbe.

„In ste našli kako sredstvo?“ vpraša Dantes živo.

„Da, če bi bilo mogoče postaviti na galerijo slepo in gluho stražo.“

„Slepa bode in gluha,“ odvrne mladi mož odločno, da se abbe zgrozi.

„Ne, ne,“ odvrne, „nemogoče!“

Dantes se govori z njim naprej o tem predmetu, toda abbe mesto odgovora zmaže z glavo.

Trije meseci minejo.

„Ali ste vi močni?“ vpraša nekega dne abbe Dantesa.

Ne da bi odgovoril, skrivi Dantes dleto kakor podkev ter je zopet zravna.

„Ali mi obljubite, da umorite stražo v slučaju skrajne sile?“

„Da, pri moji časti.“

„Tedad doseževa to, kar želiva,“ pravi abbe.

„In koliko časa potrebujeva za to?“

„Vsaj jedno leto.“

„Kdaj lahko pričneva z delom?“

„Takoj.“

„Ah, vidite, torej sva vendar izgubila celo leto,“ vsklikne Dantes.

„Ali se vam zdi, da sva je izgubila?“ pravi abbe.

„O, oprostite, oprostite!“ reče Edmond in zardi.

„Tiho!“ pravi abbe. „Človek je vedno le človek, in vi ste še jeden najboljših, kar sem jih poznal. Torej moj načrt je ta.“

Abbe pokaže Dantesu risbo, katero je napravil; bil je to načrt njegove in Dantesove sobe in hodnika, ki je vezal drugo z drugo. Sredi hodnika jima je bilo napraviti ozek rov, kakor jih imajo v podkopi. Ta rov ju je imel privedi pod galerijo, kjer je hodila straža gori in doli. Prišedši tja, izkopljeta večjo jamo ter se prerijeta do jedne izmed kamenitih plošč, s katerimi je bila potlakana galerija. Ob gotovem času se pogrezne plošča pod težo vojaka, kateri izgine v jami. Predno se še prav zavé, prestrašen vsled svojega padca, plane Dantes nanj, ga zveže ter mu zamaši usta, in nato splezata s pomočjo lestve skozi okno galerije čez zid ter sta prosta.

Dantes ploskne z rokami, in oči mu zažarijo veselja. Načrt je bil tako priprost, da se je moral posrečiti.

Še isti dan pričneta delo s tem večjo unemo, ker sta si

tekem dolgega časa odpočila in je vsak izmed njiju izvrševal misel, ki jo je že dolgo gojil na tihem.

Pri delu ju ni motilo nič razun ur, ob katerih je prihajal jetnikar. Bila sta navajena, čutiti najtišji prihod tega moža, in nikdar nista bila od njega iznenadena. Zemljo, katero sta izkopalá in s katero bi bila zamašila lahko ves rov, ki je vezal njuni ječi, sta metala po malem in z največjo previdnostjo zdaj skozi jedno, zdaj skozi drugo okno, od koder jo je, ker sta jo zmlela v prah, odnesel veter.

Več kakor leto duj je poteklo pri tem delu, katero sta izvrševala z dletom, nožem in lesenim vzvodom. Tekom tega leta je Faria pri delu vedno nadaljeval s poučevanjem mladega moža, pogovarjaje se z njim zdaj v tem, zdaj v onem jeziku in učé ga zgodovino narodov in velikih mož, ki so se pojavili zdajpazdaj ter zapustili ono svitlo, blestečo sled, ki jo imenujemo slavo.

Abbe, ki je bil mož sveta, in sicer visokega sveta, je imel med drugimi svojimi manirami neke vrste melanholično majestetičnost; od te si je prisvojil Dantes, katerega narava se je tako lahko asimilirala, fino uljudnost, katere mu je še manjkalo, in one aristokratske manire in navade, katere si pridobi človek navadno potom življenja v višjih krogih ali potom dotike z odličnimi ljudmi.

Ko je preteklo petnajst mesecev, sta bila rov in jama pod galerijo dodelana; slišala sta, kako hodi straža gori in doli, in ker sta imela počakati za svoj beg temne noči, sta se bala, da se plošča ne pogrezne sama pod stražnikovimi koraki. Tej nepriliki sta odpomogla s tem, da sta podprla ploščo z majhnim brncom, katero sta našla v tleh; in s tem sta dosegla ob jednom, da niso zveneli koraki nad to ploščo bolj votlo kakor drugi.

izpostavljeni so navalom sovražnika; radi tega potrebujejo dejanske in moralne podpore in pomoči v največji meri. Kongresi imajo namen utrjevati slovansko zajednico in jačiti vez severnih Slovanov z južnimi. Na prvem kongresu so se pokazala še raznotera nesporedumljenja, ali razpori so se blazili od leta do leta in govornik upa, da je prešlo že vse, kar bi moglo še ločevati zbrane slovanske časnikarje. Naj bi nastopila srečna doba, ko ne bo med Slovani ničesar več, kar bi jih moglo še ločiti. Začetek naj bi se izvršil na klasičnih tleh; kjer sta živela heroja Zrinjski in Frankopan. Spominjal se je na koncu umrlih časnikarjev Podgornika in Fabrisa.

Za predsednika je bil izvoljen ob velikanskem navdušenju ljubljanski župan Iv. Hribar; za prvega podpredsednika pl. Babič-Gjalski, za drugega Zdzichowski. Predsednik župan Hribar pozdravi na to goste v vseh slovanskih jezikih. Misel združitev slovanskih časnikarjev so dali Čehi, organizacija se je razširila po celi državi. Omenja med drugim, da se je začela slovanska vzajemnost širiti tudi med Poljake, in tudi Rusi so se udeležili tega shoda, kar priča, da se skupna ljubav širi tudi med ruskim narodom, da se zblizujeta dva največja slovanska naroda. Omenja hrvatsko časnikarsko organizacijo, pozdravi slovenske časnikarje, predlaga poslati cesarju udanostno brzojavko, kakor tudi brzojavne pozdrave mestom Praga, Dubrovnik, Plzen, Krakov, kjer so bili doslej kongresi, predstavi zastopnika vlade in župana dr. Stangerja ter odpošlje brzojavke.

V imenu vlade pozdravi zborovalce baron Schmidt-Zabierow, in sicer v hrvatskem jeziku, izraževaje nado, da dela tega shoda dosežejo zaželjeni uspehi v dobrobit naše preljubljene domovine ter da odnesejo časnikarji najboljše utiske iz čarobne naše avstrijske Riviere!

Na to govori župan dr. Stanger: Tako važnega kongresa Opatija še ni imela. Vsi člani velike slovanske rodbine so zbrani tu. Med seboj se spoznavate. To je krasna misel. Zjednjujejo se Slovani na kulturnem polju in to me veseli še posebno, da se vrši to na tleh naroda hrvatskega. Oduševljeno, pobratimsko Vas pozdravljamo. Pozdravljanje Vas in želimo: Ne pozabite nas. (Veliko navdušenje.)

Vseučiliški profesor Zdzichowski reče, da slov. časnikarski shodi so zelo važni, ker pripravljajo zbliznanje slovanskih narodov... Dan, ko je napočila rusko-japonska vojna, pomenja za-

četek nove dobe za slovanstvo. Pomeni konec hegemonije. V Rusiji je ogromen prepad med ljudstvom in birokracijo. Rusko liberalno časnikarstvo je vzelo v svoj program samoupravo Poljske, Litve in Rusije. Avstrijsko slov. časnikarstvo naj se pridruži ruskim časnikarjem, in rešen bo rusko-poljski prepir.

O organizaciji slovanskih časnikarjev so poročali: v imenu Čehov Cejnek, za Poljake Laskowicki in Smolski, za Ruse Mončalovskij, za Hrvate dr. Loskovič, za Slovake Svetozar Hurban-Vajanski, v imenu Slovencev Fr. Govekar, ki je omenil žalostne usode nekaterih slov. časnikarjev in književnikov. Stj. Radčić je govoril za neodvisno časnikarstvo.

Pri banketu v Grand-Hotelu je nadržavljal najprvo župan dr. Stanger časnikarjem rekoč, naj poročajo laskavo o lepi Opatiji, ki naj bi se posetno priljubila Slovanom. Iz malih početkov se je razvila v svetovno zdravilišče. Žalostne razmere so v Istri, kjer morajo sami vzdrževati šole, da jim ne ukradejo otrok. Napije županu Hribarju, ki odgovori, da je občinski svet opatijskega kopališča v narodnih rokah, ter da je med rodoljubi, ki ohranjajo ta kraj slovanstvu, dr. Stangerju. (Velike ovacije dr. Stangerju.) Dokler bo stal na čelu opatijske uprave mož s takimi svojstvi, ostane hrvatska. Gjalski govori o slovanski ideji, ki nas združuje, Vergun omenja, naj Slovani ne hodijo v Nizzo in Monte Carlo, marveč v Opatijo. Govori o vzajemni ljubavi in prizanesljivosti. Hurban pravi, da se mnogo govori o ljubezni med seboj. Le če se ne bomo sovražili, dosežemo, kar želimo. Anton Trstenjak: Mi moramo biti pravi Slovani, ne s frazo, ampak z dejanji, katera moramo imeti vsak dan pred očmi. Poleg druge vzajemnosti naj se govori tudi o poljsko-slovenski vzajemnosti, triumf bo, kadar bomo mogli govoriti o poljsko-ruski vzajemnosti. (Veliko odobravanje.) Grabrowski je slavil odkritosrčno hrvatske duše, dr. Baxa je rekel med drugim, da slovanski časnikarji moramo vzgojiti narod, da si bo delal politiko sam, in takrat bodo imeli Slovani bodočnost.

Dr. Pošćić pozdravi goste v imenu obč. odbora in prebivalstva. — Naj ne ostane delo današnjega sestanka le na papirju. Slovansko vzajemnost gojimo vstrajno. Česar se naši nasprotniki bojijo, tega se moramo držati. Dr. Porčić omenja, da se je pokazal tudi na tem shodu čut rodstva, ker se je klanjalo predsedstvo do zemlje. Govoril je še visokošolec Benešić in Poljak

Jastovicki, na kar je rekel župan Hribar, da je kritizovano brzojavko predložil na željo centralnega odbora, ne pa iz svoje volje. Sijački je govoril v imenu srbske časnikarske zveze. Kot svobodni Srb iz svobodne kraljevine pijem časo na srečo vseh Slovanov. (Ovacije Srbom.) (Konec pride.)

DOPISI.

Iz biljanske županije. — Proti resnici je teko odgovarjati. To je menda skušal tudi g. Zamar. Mož se je čutil po dopisih v „Soči“ in „Primorcu“ v živo zadetega. Dolgo časa ni vedel, na kak način bi se pred svetom opravičil. Sam se ni upal odkrito odgovoriti, niti da bi se oglasil kak občinar-volilec, kateri naj bi povzdignil svoj glas v obrambo njegove časti. Nič vsega tega! Le zvesto mu vdani fojanski aretirani fantje so se oglasili v „Gorici“ št. 38. ter skušajo s svojo avtoriteto svetu dokazati lastno in Zamarjevo nedolžnost. Botrci „Gorici“ voščimo dober tek pri takih sotrudnikih. Revici ni preostajalo drugega nego ugrizniti v kislno jabolko ter priobčiti dopis „nedolžno“ aretiranih fantov. Nehoté mora pokazati, iz kakih elementov obstoji klerikalna stranka v naši občini.

Laž je sveda vse, kar sta „Soča“ in „Primorec“ pisala! Volilci, ki uživajo v občini obče spoštovanje, so lažniki in obrekovalci, zato je treba verjeti le takim, ki sodnijo in zapore dobro poznajo, kakor fojanski zbruhani fantje. Pravijo, da jih Zamar ni vabil na Brdice, ampak da so šli tje sami prostovoljno. Res pa je, da jih je vodil le Zamar, torej šli so kakor piščeta za kokljo. Doznali smo, da je Zamar vabil razne volilce, naj se udeleže njegovega pohoda. Da je imela vsa Zamarjeva družba namen agitirati, je jasno; samo za kratek čas menda Zamar ni prišel na Brdice, ko je vendar dobro znano, da najraje doma čepi.

Čudno, da bi ga bilo ravno na tiho nedeljo pograbilo veselje prirejati izlete samo za kratek čas. — Fantje pravijo, da niso izzivali. Kako pa bi naj imenovali njih zabavljanje in cele pridige, tičoč se volitve? Resnica je, da je le Zamar poravnal račun pri krčmarju. S krožnikom se hoteli potem nabirati prostovoljne darove med družbo, da bi Zamarja vsaj delamo odškodovali. A krožnik je romal vedno prazen okoli. Morda so se pozneje Zamarja usmilili, ter mu vrnili, kar je za nje plačal.

Res je, da so zadeli nekoga iz Šlorenca s kozarcem v glavo ter ga ranili. Krčmar lahko vedno pokaže porezavi namizni prt ter opomni, da bi bil tem fantičkom, če niso imeli s čim brisati si nosa, preskrbel zato primerne robce. Naravnost nesramno je, da hočejo označiti g. Franca Kojančiča kot provzročitelja prepira. Omenjeni posestnik tišči Zamarju in njegovim pristašem najbolj na želodec, ker se jim vkljub vsej nadležnosti ni hotel udati.

Časti in ugleda pa imenovanemu ne vzame cela Zamarjeva banda.

Dokazano je, da so Fojanci zunaj krčme metali kamenje proti isti ter streljali s samokresom. Trde, da niso bili vinjeni; tem bolj je radi tega njih podivjano obnašanje obsojna vredno. „Odlična oseba“ pripada le njih stranki! Razvitljeni gospodič, ki je bil zraven in je to prinesel na dan, bi moral to vedeti, ali godilo se mu je menda tako, kakor drugim!!

Zamar je fantom natvezal, da je župan tisti, ki jih je dal aretirati. Al se g. Zamar ne sramuje begati in hujskati na tak način nevedne ljudi. Da so bili fantje aretirani, so gotovo sami krivi, ker so se proti orožnikom, ki so jih hoteli izpraševati, jako nespodobno vedli. Dopisnik „Soče“ in „Primorca“ nikakor ni želel fantom, da bi dolgo časa sedeli, a izjavil je, da bi mogli le Zamarja zapreti, kateri je edini povzročitelj vsega zla. Ta pobožni mož bi moral spoznati, da s svojim počenjanjem ne pride daleč. Razumni volilci mu z zaničevanjem obračajo hrbet, ker že hoče prepri, uporablja nerazsodnost fantov v svoje namene, hujska jih, da mu pomagajo vpiti proti županu, a vsa ta prizadevanja ga dovedejo do tega, da ostane kmalu popolnoma osamljen.

Iz Mirna. — Pevski zbor črnih vstašev in pretepačev prav vrlo napreduje. Vsako nedeljo jih vidimo, kako korakajo složno korak za korakom po celi občini iz krčme v krčmo, kakor da jim ni para več na svetu. Slišal sem tudi, da ti mladi vstaši pijejo in pojejo na tujo kožo. Sicer pa je meni dobro znano, od kje izhaja ta denar. Kadar so ti vstaši od vina močni, takrat so najboljši goreči katoliki. Takrat jih spravi g. Tonca Litró v boj z napredujaki in demokrati, kakor na Velikonočni ponedeljek, kateri pa jim ostane v spominu.

V nedeljo so šli korak za korakom za zastavo na Sv. Goro, da primejo vsaj enkrat odpustke. In ti junaki so ustanovili bolniško blagajno. Kako gospodarijo, za to imamo že dokaze. Nekdo je bil na bolniški blagajni ter prijema podporo popolnoma proti društvenim pravilom. Drugi je preteklo nedeljo pil in peval celi dan in še do polnoči, drugi dan je bil bolan, sveda ne od vode, kar je sam priznal, tretji dan je šel v bolniško blagajno, dobil je podporo. V nedeljo je šel na Sv. Goro ta bolnik. Kdo ve, ali so mu plačali za ta dan, ker je pel tenor, da ga je slišal katoliški dr. Dermastija.

Delavci, zdramite se!

Domače in razne novice.

Poroka. — Danes se je poročil v Kobridu g. Franc Aleksander Urbančič, tamkajšnji posestnik in obrtnik, z g.čeno Marijo Gruntarjevo. Vse najbolje!

(Dalje v prilogi.)

Dantes je baš pritrjeval to oporo, ko začuje naenkrat abbeja, ki je ostal v sobi mladega moža in si dal opravka s tem, da je skušal priostriiti kolec, katerega sta imela zabiti v zid, da privežeta nanj lestev. Dantes odhiti v svojo sobo ter najde abbeja, stoječega sredi sobe z bledim obličjem, znojnim čelom in krčevito zvitimi rokami.

„O moj Bog,“ vsklikne Dantes, „kaj vam pa vendar je?“

„Hitro, hitro.“ pravi abbe, „poslušajte!“

Dantes se ozre v starčevo mrtvaško obličje, njegove nepremične oči, ki so jih obrobjali temni krogi, biede ustnice in najezene lasé svojega starega prijatelja ter izpusti dleto, katero je držal v roki, prestrašen na tla.

„A kaj vam vendar je?“ vsklikne Edmond.

„Izgubljen sem!“ pravi abbe! „Poslušajte! Strašna slabost mi preti, ki bode to pot morda moja smrt. Čutim jo, kako se mi bliža, da me zgrabi in vrže na tla. Že tekom leta, predno so me zaprli, me je obšla enkrat. Samo jedno sredstvo imam proti nji in to vam hočem povedati. Hitite, kar najbolj morete, v mojo sobo, dvignite desno nogo pri vzglavju moje postelje, in v izdolbeni nogi najdete majhno steklenico, ki je napolnjena do polovice z rdečo tekočino; prinesite jo... toda ne... lahko me tukaj iznenadilo; pomagajte mi, dokler imam še kaj moči, iti v mojo sobo. Kdo ve, kako pride in kako dolgo bode trajala slabost?“

Dantes, ki ni izgubil glave, dasi je bila nesreča, ki ga je zadela, velikanska, skoči k rovu, potegne za seboj nesrečnega tovariša in ga pripelje s silnim naporom v njegovo sobo, na kar hitro poišče steklenico ter položi abbeja na njegovo posteljo.

„Hvala!“ pravi abbe, tresoč se po celem telesu, kakor da je padel v ledenomrzlo vodo. „Slabost se bliža: jaz omedlim. Morda otrpnem brez gibljeja, brez vsakega glasu, a morda se bodem branil in kričal. V tem slučaju vas prosim, da zadušite moj krik, da ga nihče ne sliši; to je največjega pomena,

kajti če bi se izvedelo, kako sem bolan, bi mi dali morebiti drugo sobo, in midva bi bila ločena za vedno. Ko bode videli, da ležim nepremično, mrzel, otrpnel in popolnoma kakor mrtev, tečaj — toda pomnite, da pač ne prej! — mi odprite čeljusti z nožem in mi vlijte v usta osem do deset kapljic te tekočine, in morda potem okrevam.“

„Morda?“ vsklikne Dantes bolestno.

„Na pomoč! Na pomoč!“ zakliče abbe. „Jaz... jaz... um...“

Pograbi ga tako silno in tako naenkrat, da nesrečni jetnik ne more niti končati pričete besede. Kakor morska nevihta leže na njegovo čelo oblak, oči se mu silno izbulijo, usta se mu stisnejo krčevito, lica mu oblije rdečica, prične se zvijati in biti okoli sebe, in pene mu silijo iz ust. Toda kakor je prosil abbe, zaduši Dantes vsak hrup, ki ga je provzročil, pod odejo. To traja dve uri. Nato se zvije še enkrat ter otrpne, nepremičen kakor kos lesa, blede in mrzel kakor marmor.

Edmond počaka, da postane njegovo telo navidezno mrtvo in mrzlo kakor led; nato vzame nož, mu ga vrine med zobe, mu odpre usta, vzame steklenico in mu vlije v usta kapljice, kakor mu je rekel prej sam. In potem čaka.

Cela ura mine, ne da bi se starec le zganil. Dantes prične misliti, da je čakal s kapljicami predolgo, in ga opazuje, ruvajoč si v obupu lasé. Končno leže na njegova lica nekoliko svežosti, njegove nepremične, široko odprte oči ožive; lahek vzdihljaj se mu izvije, in zgane se.

„Rešen, rešen!“ vsklikne Dantes.

Bolnik še ne more spregovoriti, a pokaže z vidnim strahom proti vratom. Dantes posluša in res začuje jetničarjeve korake. Ura je bila že skoro sedem, in Dantes ni mislil na to.

Mladi mož plane proti rovu, izgine vanj, položi za seboj vhod kamenito ploščo ter odhiti v svojo ječo.

Trenoté: pozneje se odpro vrata, in jetničar najde jetnika, sedečega, kakor navadno, na svoji postelji.

Komaj se jetničar okrene, komaj potihnejo njegovi koraki na hodniku, ko zapusti Dantes, ves v skrbeh, svojo jed na njenem mestu in odhiti nazaj k prijatelju.

Ta se je zopet zavedal, a je ležal še vedno nepremično in brez moči na svoji postelji.

„Nisem mislil, da se še kdaj vidiva,“ pravi Dantesu.

„Zakaj?“ vpraša Dantes. „Ali ste mislili, da umrjete?“

„Ne, ampak mislil sem, ker je vse pripravljeno za beg, da ubežite.“

Edmondova lica oblije rdečica nevolje.

„Brez vas!“ vsklikne. „Ali ste me mogli smatrati zmognega tolike podlosti?“

„Zdaj vidim, da sem se motil,“ pravi bolnik. „Ah, tako sem utrujen in slaboten!“

„Pogum! Moči se vam zopet vrnejo, pravi Dantes, sede poleg abbejeve postelje in ga prime za roko.

Abbe zmaje z glavo.

„Zadnjitč,“ pravi, „sem otrpnel samo za pol ure, na čem sem bil lačen in sem vstal lahko sam. Danes ne morem ziniti niti svoje desne roke, niti svoje desne noge, in prizadeva so tudi možgani; tretjitč otrpnam popolnoma ali pa umrjem na mestu.“

„Ne, ne, bodite srčni, vi ne umrjete; če vas obide ta slabost tretjitč, vas najde že prostega; pozdravi vas kakor to pot in boljše, ker nama ne bode manjkalo potrebnih sredstev.“

„Prijatelj,“ pravi bolnik, „ne motite se! Kriza, ki sem jo pravkar prestal, me je obsodila k večnemu jetništvu, kajti kdor hoče bežati, mora imeti zdrave noge, da lahko hodi.“

„Prav. Torej počakava teden dnij, če bode treba mesec, dva meseca. Ta čas se vam moči zopet vrnejo: za beg imava vse pripravljeno, in midva imava določati čas in uro bega. Kadar bode te zdravi, da bode te lahko plavali, izvršiva svoj načrt.“

„Jaz ne bodem plaval nikdar več,“ odvre Faria: „moj“

Pevsko in glasbeno društvo naznanja gg. pev- kam in pevcem, da se vršijo redne pevske vaje vsak četrtek od 6.—7. ure zvečer za ženski zbor in vsako soboto od 8.—9. ure za mešan zbor.

Nadvojvoda Josip Ferdinand pride v Gorico dne 21. t. m. s spremstvom 12 častnikov generalnega štaba.

Poveljnik III. voja pl. Succovaty je prišel včeraj v Gorico, ali moral oditi nemudoma v Gradec. Vrne se koncem meseca.

Don Alfonso je bival 14 dni v Gorici. Včeraj je odpotoval v Italijo.

Porotne razprave. — V ponedeljek so začele porotne razprave v Gorici. Prva se je vršila proti bivšemu slugi pri tuk. trgovski in obrtni zbornici R. Manfrediniju iz Palmanove. Obtožen je bil sokrivde na tatvini, katero je storil njegov svak J. Božič v Trstu, potem je bil obtožen, da se je polastil raznih lesenih in železnih rečij, last tvrdke Iršchik iz Grada in pa trg. in obrt. zbornice. Spoznan je bil krivim tatvine na škodo zbornice ter obsojen v ječo na 5 mesecev, poostreno s postom in samotno celico vsak mesec.

Včeraj se je vršila razprava proti 24 letni Alojziji Šinigojevi od Saksidov v dornberski občini radi detomora. Razprava se je vršila pri zaprtih durih. Obtoženka je ona, katero se je dolžilo, da je vrgla svoje novorojeno dete v ulici Formica čez zid, dete je našel mrtvo gosp. Oberdank. Pred sodnijo je tajila ter rekla, da je vrgla morda kaj drugega čez zid. Zdravniki so izjavili, da je bilo dete rojeno živo in zdravo ter da je bilo zadušeno. Po zaslišanju prič in govori dr. pravdnika in branitelja so porotniki s 10 glasovi proti 2 zanikali detomor, nakar je bila Šinigojeva oproščena. Dr. pravdnik je vložil pritožbo ničnosti.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici so prestali izpit sposobnosti za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom g. Anton Nerat iz Šostanja Štr.; s slovenskim učnim jezikom gospodične Marija Blažič iz Kala, Stefanija Marinišek z Opčin (nemščina kot predmet), Amalija Martelanc s Proseka (nemščina in italijanshina kot predmet), Ema Tirlik iz Št. Jerneja na Kr. (nemščina kot predmet); z nemškim učnim jezikom gospodični Renata Kinsele iz Škofje Loke in Marija Ratzenbeck iz Trsta.

Izpit učiteljske usposobljenosti sta napravila na c. kr. učiteljsku v Kopru gg. Al. Bekar, učitelj v Kazljah, in Al. Macarol, učitelj v Šempolaju.

Okrožnica vsem občinskim zastopom naše dežele. — V svrhu, da se nudi vinorejcem naše dežele možnost, obnoviti vinograde, uničene po filokseri, kar je za vinorodni del naše dežele velike važnosti, je ustanovil deželni odbor za trte, cepljene na ameriskem deblu, deželno trtnico, da preskrbi s cepljenkami, pripravljene po sistemu prisilnega kaljenja, brez vsa-

kega dobička vsakogar, ki bi to potreboval in zahteval. Da je to odborovo podjetje potrebno, dokazuje dejstvo, da so se cepljenke, pridelane v deželni trtnici, prvo leto koj razprodale. Sedaj so se nasadile cepljenke v deželni trtnici v večjem obsegu, in med tem, ko gre prisilno kaljenje cepljenk proti koncu, se je nasadila v deželni trtnici precejšnja množina prisilno kaljenega materiala. V svrhu, da se nudi vinorejcem naše dežele prilika, videti na licu mesta, kako se vrši cepljenje, kaljenje in poganjanje prisilno kaljenih cepljenk v trtnici, je pripravil deželni odbor dovoliti vsem vinorejcem vstop v delavnico in deželno trtnico v četrtek, dne 18., v ponedeljek, dne 22. in v četrtek, dne 25. tek. meseca od 2.—5. ure pop., kjer bode dajale osobe deželne trtnice potrebna pojasnila glede pridelovanja in poganjanja prisilno kaljenih cepljenk vsem onim, ki bi to zahtevali. Nalaga se občinskim zastopom, da razglasijo to okrožnico v svrhu, da lahko vsakdo, kogar interesira, poseti deželno trtnico, kar je pač za vinorejce koristno in podučljivo. — Deželni odbor.

Der Oesterreicher Čuček. — Vpok. prof. Rajko Čuček, ki pa še vedno podučuje mladino, je čutil potrebo na to, kar je povedala »Soča« o njegovem »slavljenju« Schillerja, dati odgovor v »Gorici« ter pri tem omenjati tudi g. Gabrščka. — Stara navada klerikalcev in njihovih prijateljev! — V vsem neprofesorskem odgovoru je najbolj značilno sklicevanje na Schillerjev izrek o Avstrijcih: »Der Oesterreicher hat ein Vaterland, er liebt es, und hat auch Ursache, es zu lieben.« — Kaj takega citira dandanašnji slov. profesor — Slovincem! Za Boga, kje smo?! Kaj smo?! Smo pač — čučki!

Stvarnost klerikalci ne poznajo. Vedno utikajo druge reči vnes, le glavnega predmeta, o katerem ima biti govor, se izogibljejo. Stara navada! — Tako delajo tudi v razgovoru o »Š. d.«. Mi smo govorili le stvarno ter se držali predmeta — »Gorica« pa sedaj vprašuje, čemu nismo odgovorili na razne njene bedlastote, ki ne stojijo v nikaki zvezi s »Š. d.«. Tako hoče čitatelje odvrniti od stvarnega razpravljanja o našem perečem šolskem vprašanju v Gorici. Tako delajo vedno, kadar imajo slabo vest — ali ne pomaga nič, ker smo prepričani, da počasi se le odpro oči ljudem, da bodo videli klerikalne sleparije in pa veliko škodo, katero delajo klerikalci slov. narodu!

„Zalajal“. — Suplentek Avg. Žigon pravi v »Gorici«, da je najzadal Dreje Gabršček — ker je »Soča« ožigosala njegovo znano hudobno postopanje. »Zalajal« — to je značilno za katoliškega moža. Namreč zalajal je on, ko se je obregnil ob g. Gabrščka, ki se je zanj toliko brigal, kakor za lanski sneg. Zakaj se je obregnil, ali da govorimo ž njim, zakaj je »zalajal« na Gabrščka ob znani priliki?! Kak vzrok je imel suplentek? — Ker je dobil še mnogo premalo osoljen odgovor na perfidnost, kriči po »Gorici«, da je

„zalajal“ g. Gabršček nanj! — Odkod pa je ta mož, kdo je, da se drzne na to, kar je stalo v »Soči«, udariti kar po g. Gabrščku, ki mu je storil doslej le dobro. Saj vendar ve to! — In taki človečki naj bodo — profesorji! — Ljudje, ki »lajajo«, naj vzgajajo našo mladino!?

Izlet v Divačo, kateri je priredila »Tržaška podružnica slov. planinskega društva« v nedeljo, se je obnesel dobro. Z zasebnim vlakom iz Trsta se je pripeljalo 500 izletnikov. Zastopana je bila obilica društev. Izletnike je pričakalo v Divači mnogo občinstva z deputacije Sokola iz Pulja. Društva so se razvrstila, na kar so odkorakali izletniki z dvema godbama proti jami. Zastopane so bile tudi podružnice »Slov. plan. društva« iz Ljubljane, Kamnika, Krauja in iz Zilske doline na Koroskem. Blizu uroda v jamo je pričakoval izletnike odbor tržaške podružnice; predsednik jih je nagovoril presrečno. Govorila sta še starosta Sokola iz Trsta in iz Pulja. Na to so šli izletniki v vilenico. Vilenica je krasna ter je očarala vse obiskovalce. Pod upravo Trž. plan. podružnice postane znamenita in sloveča. Okoli 1. ure pop. so šli izletniki v vas, kjer jih je pod slavolokom pričakovalo občinsko starestvo. Divaški župan jih je pozdravil s presrečnim govorom. Izletnikov v Divači je bilo kakih 2000. Planinski semenj se je lepo obnesel, kakor je bila tudi vsa prireditev lepa ter je uspela v čast prirediteljem in v občo zadovoljnost udeležnikov.

Porodov je bilo lani v Gorici 704, mrtvih otrok 25; ostaja torej živih 682. Nezakasnih otrok se je rodilo lani 92.

Porok je bilo lani v Gorici 190.

Prebivalstva v Gorici je bilo koncem lanskega leta 26.447, vojaštvo ušteto.

Slepih je v Gorici 5 moških, 2 ženski; gluhonemih 6 moških, 3 ženske; kretinov 5 moških, 3 ženske.

Zdravnikov imamo v Gorici 22, 1 kirurg; lekaren je 5, babic 18.

Jetika je tudi v Gorici tista bolezen, ki dirja največ žrtev. Lani jih je umrlo za jetiko v Gorici 149.

Umrlo je v Gorici lanskega leta 725 oseb; moških 387; ženske 338. Največ jih je umrlo mesecajanuvarija, to je 79, najmanj februarja, 45. Med umrlimi je bilo 249 tujcev. Otrok je umrlo največ pod 5 letom, to je 163, v letih od 50 do 70 je umrlo 159 oseb, po 70 letu 148. V letih 5 do 15 je umrlo le 29 oseb.

Treščilo je na Vitovljah v hišo Remičevo, in sicer skozi dimnik. Strela je zadela gospodarja, ki je stal zunaj hiše. Bil je takoj mrtev.

Dva spovednika. — Piše nam z Vipavskega prijatelja našega lista: »Nisem mislil, dokler nisem skušal sam, da je v katoliških cerkvah toliko terorizma. Kot kristjan sem šel k velikonočni spovedi v Sv. Križ k očetom kapucinom. Ko sem povedal, kar se mi je zdelo

potrebno, popraša me oni spovednik, ali čitam liberalne časopise: Jaz poprašan, kakšne da si on misli, na kar mi reče: »Slovenski Narod«. Vprašal sem ga na to, je-li »Slovenski Narod« preklican, da se ga ne sme čitati. Rekel je, da je pohujšljiv in prepovedan za čitanje od ljub. škofa, in da mi ne da odveze, da sem liberalec, ter me ne pusti k obhajilu!

Ker sem videl, s kakim surovežem imam opravilo, sem šel k drugemu spovedniku, kateri me je lepo sprejel ter me ni vprašal, kakšne časopise čitam. Vprašal sem se potem: Ti, ubogi slovenski narod, ni čuda, da te drugi narodi tako zaničujejo, ker imaš med seboj take suroveže na takih mestih!

Žal mi je se s takimi stvarmi v javnosti pečati, ker imamo dosti drugih poslov. Sili me pa k temu grozna falsifikacija Kristusovega nauka, kateri je bil tako dober, da je dal življenje za nas, in kateri je vabil vse, kateri so obtoženi, da jih okrepča.

Dragi čitatelji, presojujte sami!

Poskusen samomor. — Dom. Sabatini, železniški delavec, doma iz Italije, star 19 let, se je v nedeljo sporekel s svojim bratom Lovrencem. To ga je tako razjezilo, da je izpil nekaj karbolne kisline, poprej pa še je napisal na steno s koščkom premoga, da stori konec svojim dnevom. Brat je poklical policijo, ki je dala Dom. prepeljati v bolnišnico, kjer so mu izprali želodec, tako da za zdaj še ne umre.

Stavljenje koz je pričelo v Gorici v torek ter se bo nadaljevalo vsak torek in petek do 14. julija od 4. do 6. pop. Kozje stavi dr. Aron Luzzatto. Včeraj se je vršilo stavljenje na magistratu; pozneje se bo vršilo po raznih delih mesta.

Kolo si je izposodil pri tvrdki Tabaj neki mladenič, ki je rekel, da se piše M. Batič ter je doma iz Podgore; nazaj pa ga ni bilo več s kolesom. Tabaj je naznanil tatvino policiji.

V Ročnju sta zgoreli v soboto po noči dve hiši. Neka žena je baje nudo ožgana.

Na tovornem vlak malo od Gorice proti Italiji je našel spovednik v soboto spečega človeka. Bil je neki Borghi, delavec v Bramovi opekarni, ki se je bil napil, in v pijanosti je za kolodvorom legel na železniški voz na deske. Tako je izjavil on sam, ko so ga prijeli, ter zanikal obdolžitve, da se je hotel peljati brezplačno domov svojo.

Fantje na Volčjdrugi praznijo v nedeljo dne 21. maja 1905. veliki javni ples v prostorih g. Ivana Kodernaca. Pri plesu svira izveščana društvena sokolska veteranska godba iz Prvačine.

Okrajna posojilnica v Kanalu bo imela svoj občni zbor dne 28. maja t. l.

Ogenj. — V nedeljo pop. je zaceo goreti v hiši Stefana Ceja na Solkanski cesti (v občini Solkanski). Hiša je bila zaprta. Še le čez čas so udrli ljudje vanjo ter začeli gasiti. Zgorele so skoro vse premičnine. Škode je okoli 2000 K.

roka je hroma, ne za teden ali mesec daj, ampak za vedno. Primate jo in potehtajte, kako je težka.

Mladi mož dvigne roko, ki pade nazaj mrtvo in neobčutno.

Dantes vzdihne.

„Ali ni res, zdaj ste prepričani, Edmond?“, pravi Faria. „Verjemite mi, da vem, kar pravim. Odkar me je pograbilo prvič, sem vedno mislil na to. Čakal sem, da se ponovi, kajti ta slabost je v naši rodbini dedna. Moj oče je umrl, ko ga je napadlo tretjič, prav tako tudi moj stari oče. Zdravnik, ki mi je dal te kapljice, ni bil nihče drugi kakor slavni Cabanis, ki mi je prerokoval isto usodo.“

„Zdravnik se lahko moti,“ pravi Dantes, „in kar se tiče tega, da ste ohromeli, naju na begu ne bode oviralo. Vzeti vas hočem na svoje rame in plavati z vami.“

„Otrok!“ pravi abbé. „Pomorsčak ste in plavač, torej morate vedeti, da mož s takim bremenom ne more plavati niti petdeset morskih seznev. Ne motite se še naprej z domišljajanjem, na katero ne more verovati niti vaše izborna srce. Jaz moram pač vsekakor ostati tukaj, dokler ne pride ura moje osvoboditve, ki jo pripelje smrt. Vi morate pa bežati in se ločiti od mene. Mladi ste, pogumni in močni; ne vznemirjajte se zaradi mene, jaz vam vračam vašo besedo.“

„Kar pravite, je lahko res,“ pravi Dantes, „a ostati hočem tukaj tudi jaz.“

Nato vstane in dvigne svojo roko svečano proti starcu, rekoč:

„Pri krvi Kristusovi prisegam, da vas zapustim šele po vaši smrti!“

Faria opazuje tega priprostega, tako plemenitega moža in čita v njegovih potezah, iz katerih je sijala najčistejša požrtvovalnost, odkritosrčnost njegove ljubezni in te prisage.

„Torej,“ pravi bolnik, „naj bode. Hvala vam.“

Nato ga prime za roko.

„Morda dobite za to nesebično požrtvovalnost plačilo,“ pravi. „Toda ker jaz ne morem in vi nečete bežati, morava zasuti jamo pod galerijo; sicer bi jo lahko zasledil vojak, korakaje nad njo, po votlem glasu, ki bi ga vzbujali njegovi koraki, ter opozoril na njo nadzornika, ki bi stvar raziskal in razkril, vsled česar bi naju ločili, napravite torej to sami, jaz vam žalibog ne morem pomagati; porabite v to celo noč in pridite jutri šele po jetničarjevem obisku. Povedati vam imam zelo važne stvari.“

Dantes stisne abbéju, ki se mu prijazno nasmehe, roko ter odide s pokornostjo in spoštljivostjo, kateri je gojil napram svojemu staremu prijatelju.

XVIII.

Zaklad.

Ko pride Dantes prihodnje jutro v sobo svojega bolnega prijatelja, je sedel ta z mirnim obličjem, drže s svojo levico jedino roko, katero je, kakor se čitatelj pač spominja, še mogel rabiti, v solnčnem žarku, ki je padal skozi majhno okencé njegove ječe, kos papirja, ki je bil vedno zvit, zaradi česar je dobil obliko cilindra ter se ni dal popolnoma poravnati.

Ne da bi spregovoril besedico, pokaže Dantesu papir.

„Kaj je to?“ vpraša ta.

„Poglejte boljše,“ pravi abbé smehljaje.

„Saj napenjam svoje oči,“ pravi Dantes, „a ne vidim drugega, nego pol zmečkan papir, na katerem so napisane z nenavadnim črnilom gotske pismenke.“

„Prijatelj,“ pravi Faria, „zdaj, ko vas poznam dobro, vam lahko razodenem skrivnost, da je ta papir moj zaklad, katerega polovica je od danes naprej vaša lastnina.“

Mrzel pot stopi Dantesu na čelo. Do danes — in kako dolgo je bilo že to! — se je ogibal, govoriti z abbéjem o tem zakladu, zaradi katerega so smatrali ubogega moža za blaz-

nega. Iz prirojene nežnosti se Dantes ni dotaknil te bolesto tresoče se strune, in ker je Faria glede te točke tudi molčal, je menil, da je ta molk znamenje, da je postal zopet pameten.

Danes se mu je zdelo, da pomenijo te besede, ki jih je izgovoril starec po tako resni bolezn, povratek njegove blaznosti.

„Vaš zaklad?“ zajecja Dantes.

Faria se nasmehe.

„Da,“ pravi. „Vi ste v vsakem oziru plemenit človek, Edmond, in vem, kaj ima pomeniti vaše blede obličje in strah, ki vas je obšel ta hip. Ne, ne bojte se, jaz nisem blazen. Ta zaklad obstoji resnično, Dantes, in ko ni bilo dano meni, da bi ga bil vžival, ga boste vživali vi. Nihče me ni hotel poslušati, ker so me smatrali za blaznega; toda vi, ki ste se morali prepričati o nasprotnem, vi me poslušajte in mi potem verjemite, če hočete.“

„Ah,“ vzdihne Edmond sam pri sebi, „torej se je vdal zopet tej misli. Še te nesreče mi je manjkalo!“

Nato pravi glasno:

„Prijatelj, vaša slabost vas je utrudila. Ali si ne marate privoščiti raje še nekoliko počitka? Če želite, bodem poslušal vašo povest jutri, a danes vam hočem samo streči. Sicer,“ nadaljuje smehljaje, „se nama pa z zakladom ne mudi; ali ni to res?“

„Zelo se nama mudi!“ odvrne starec. „Kdo ve, če ne pride jutri ali pojutranjem že poslednji trenotek? Pomislite, da je v tem slučaju vse izgubljeno! Da, res, da sem mislil mnogokrat z bridkim veseljem, da je to bogastvo, ki bi lahko osrečilo deset rodbin, za one, ki me preganjajo, izgubljeno; ta misel je bila izvor moje masčevalnosti, katere sem se navzel polagoma v noči svoje ječe in v obupni samoti svojega jetništva. Toda zdaj, ko sem odpustil svetu zaradi vas, zdaj, ko vidim pred seboj vas, mladega in nadejnega, ko premišljam, kaka sreča bi vam mogla vzcveteti iz tega razodetja, zdaj tre-

Smrtina kosa. — Iz Tolmina nam brzojavljajo: „Sinoci ob 8. uri je umrl g. dr. Franc Prezelj. Star je bil 32 let. Pogreb jutri, v četrtek, ob 4. popoldne.“

Dva kokiši sta „izginili“ izvoščiku Fina v Stolni ulici.

Listnica. — G. dop. v Sv. K. Prihodnjit.

Jutri v četrtek se bode vršila

brezplačna pokusnja

glasovite

Maggi-jeve začimbe.

1. Začimba Maggi je za poboljšanje juh, bujlonov, omak, zelenjadi itd.

2. Cevčice Maggi.

3. Juhe izgotovljene z Maggijevo začimbo.

Pozivlja se št. občinstvo, da se udeleži te pokusnje v zalogi jestvin

IVAN JANESCH

na voglu Via Contovale in ul. Glus. Verdi.

Pojutranjem t. j. v petek se vrši taka pokusnja v trgovini jestvin

ALFR. VERZEGNASSI

Corso Verdi

Vojna med Rusi in Japonci.

Zaplemba ladij potrjena.

Iz Nagasakija poročajo, da je plembeba sodnija v Saseho potrdila zaplemba angleškega parnika „Sylvani“, ki je vozil v februarju premog v Vladivostok.

Japonsko torpedovke napadle rusko brodovje.

Iz Hongkonga je dospelo v London poročilo, da združeno rusko brodovje pluje proti ožini Bashi, ležeči mej Formozo — otokom Botel Tobago in otokom Bashi, severno od Filipinov.

V noči dne 13. t. m. so baje japonske torpedovke, ki so usidrane v zalivu Tamani, napadle rusko brodovje. Toda s svetlebo reflektorjev svojih ladij so Rusi še začasa zapazili japonske torpedovke, ter so tako napad preprečili.

Izguba japonskih vojnih ladij.

Nedavno je došlo poročilo, da se je popotila največ japonska vojna ladja, oklopnica „Mikasa“. Ta vest ni sicer od japonske strani še oficijelno potrjena; ako je pa resnična, ostanejo Japonski samo še tri oklopnice, dočim ima sedaj Rusija v iztočnih vodah 8 oklopnic in tri obrežne oklopnice. Tekom sedanje vojne je Japonska že izgubila dve oklopnice: „Hatsuse“ in „Jašima“, križarje „Jošino“, „Mijako“ in „Takasago“, obrambene ladje „Hei-Jen“ in „Sai-Jen“ in „Kaimon“ ter veliko število torpedov. Japonska flota je torej izgubila, neyestvi „Mikase“, osem velikih ladij in več torpedov. Tudi je japonsko brodovje vsled dolgotrajne uporabe že mnogo izgubilo na svoji veljavi.

Roždstvenjski se je baje povrnil v zaliv Hongkoj. Japonci so dobili v Mandžuriji ojačenja 88.000 mož in 86 kanonov.

petam pred v...ko uro odlašanja in se zgražam pri misli, da bi ne spravil do tega velikanskega zakopanega bogastva mladeniča, ki zasluži srečo v toliki meri.“

Edmond vzdihne in se obrne na stran.

„Vi vstrajate pri svoji neverjetnosti, Edmond,“ nadaljuje Faria; „ali vas ni prepričal moj glas? Vidim, da vam je treba dokazov. Prečitajte torej, kaj stoji na tem papirju, katerega nisem pokazal še nikomur.“

„Jutri, prijatelj,“ pravi Edmond, ki se mu je gabilo, da bi delil starčevo budalost; „smatral sem za sklenjeno stvar, da hočeva govoriti o tem šele jutri.“

„Govorila bodeva šele jutri, a ta papir prečitajte že danes.“

„Ne smem ga razdražiti,“ pomisli Edmond. Zato vzame papir, črega polovica je bila, kakor se je zdelo, odžgana, in čita:

»sem zakopal katero pozna dvajseto izbočeno skalo

V jamo vodita in zaklad kot svojemu jedinemu in pravemu dediču.

»Dne 25. aprila 149

„Torej?“ pravi Faria, ko neha mladi mož čitati.

„Toda,“ pravi Dantes, „tukaj vendar ni drugega, kakor besede brez vsake zveze. Jeden del besed je oblizal ogenj, da so nerazumljive.“

„Za vas, prijatelj, ki čitate to prvič, a ne za me, ki sem slonel sključen nad tem papirjem in razmišljal cele noči, ki sem spopolnil vsak stavek, določil vsako misel.“

„In menite, da ste spopolnili vse stavke popolnoma pravilno?“

„Tega sem si svest, in tudi vi se prepričate o tem; toda poprej morate vedeti zgodovino tega papirja.“

„Tiho!“ reče Dantes. „Koraki se bližajo... Nekdo prihaja... Jaz grem... Z Bogom!“

Razgled po svetu.

Sklicanje deželni zborov. — „Wiener Zeitung“ od 14. t. m. je priobčila cesarski patent od 10. t. m. s katerim sta sklicana deželni zbor nižje-avstrijski in bukoviški na dan 17. t. m. v svoja zakonita zborovalna mesta. Istrski deželni zbor je sklican za dne 25. t. m. v Koper. Nadalje sta bila sklicana odložena deželna zbora češki in predarelski, in sicer prvi za dan 17. t. m., drugi pa za 18. t. m., da pričneta zopet svoje delovanje.

Carinski tarif. — 10. t. m. je zbornica po daljši razpravi odobrila drugo skupino carinskih postavk, in sicer za: les, oglje in lesene izdelke, smolo, metle, čopiče, rešeta in sita, koše, papir itd. Celo popoldne do 6. ure je trajala razprava o tretji skupini, ki obsega bombaž, lan, konoplje, volno, svilo in razno blago iz teh tvarin. Največji upor je bil proti predlogu vlade in večine carinskega odseka, da se sme v našo državo prosto, torej brez carine uvazati laneno, konopno in drugo predive. Prosti uvoz škodi v prvi vrsti raznim okrajem na Češkem, koder pridelujejo še mnogo prediva. Z druge strani pa se pritožujejo tovarnarji proti carini, češ, da ne bi mogli tekmovali s tujim blagom.

Četrta skupina obsega: Železo in raznovrstne železne izdelke, verige, žeblje, orožje itd., dalje druge kovine in izdelke, stroje iz lesa, železa in drugih surovih kovin, električne stroje, razne vozove, avtomobile, ladje, srebro, zlato, razna orodja, ure itd. Kakor znano, zvišujejo razne države carino od tujih poljedelskih pridelkov, da varujejo svoje poljedelstvo. Isto sedaj namerava tudi naš novi carinski tarif. Žito nima prave cene in naši poljedelci v obče z dohodki od žita niti ne pokrijejo davkov in drugih stroškov. Zadnjih deset let je pala cena pšenice povprek za 7 kron, rži in koruze za 3, ječmena in ovsu za 2 K pri met. stot. Sicer so se troški pridelavanja vsled tehničnih pripomočkov precej znižali, toda plače so se nerazmerno zvišale in posledica je, da se pridelovanje žita marsikje več ne izplačuje. Edinole živina in gozdi še donajajo dohodke. Na drugi strani pa dela konkurenco in pritiska na cene vedno rastoči uvoz žita iz tujih držav, osobito iz Amerike. Navzlic temu pa naša država izvažna na leto za 800 milijonov kron raznih kmetijskih pridelkov. Z ozirom na vse te razloge torej določa novi carinski tarif znatno višjo carino za tuje pridelke. Isto velja pa v obče tudi za avstrijsko industrijo, kakor naglašava vladno in odsekovo poročilo. Zato je večina odsekov zvišala carino tudi za uvoz tujih industrijskih izdelkov, katere sem naštel. Vlada hoče varovati tudi industrije proti vnanji konkurenci. Takozvani železni kartel v Avstriji neomejeno gospoduje ter svojim članom izplačuje dividende, ki presegajo že vse meje. In to se godi vse na račun domačih konsumentov, oziroma kupcev. In s tega stališča so agrarci, t. j. zastopniki kmetijskih koristij v odseku in v zbornici grajali razne višje postavke v carin-

skem tarifu. To velja v prvi vrsti za razne poljedelske stroje in orodja, katera bode podražila višja carina. V poštev pride tudi dejstvo, da se razni avstrijski stroji in drugi železni izdelki ne morejo kosati z nemškimi ali ameriški. Navzlic višji avtonomni carini bodo razni odjemalci še vedno segali po tujem blagu, ki je v mnogem oziru solidnejše, da, tudi cenejše. Potem je zbornica po dolgi razpravi sicer odobrila carinske postavke za železo, surove kovine, stroje itd. Večina zbornice je odklonila vse preminjvalne predloge, pač pa sprejela razne resolucije. Peta skupina obsega usnje, kožuhovino, steklo, kamenito in lončeno blago, slovstvene in umetniške predmete. Šesta in zadnja skupina obsega rudnine, barvila itd. Zbornica je tudi te postavke odobrila brez premembe in dotični carinski zakon.

Krošnjaški zakon. — V poslanski zbornici 14. t. m. se je razpravljalo o onih točkah krošnjaškega zakona, ki jih je premenila gosposka zbornica. Tako določa gosposka zbornica, da sme krošnjašar osem dni ostati v mestih, trgih in krajih, kjer je sedež politične oblasti. Obrtni odsek pa predlaga samo tri dni, kar je obveljalo. — Najdaljša je bila razprava o § 12. Ta paragraf določa po besedilu obrtnega odseka, da sme občinski zastop prepovedati krošnjaštvo na določen ali nedoločen čas. Ta sklep pa mora odobriti dež. vlada v dogovoru s kmetijskimi zastopi, obrtniško zbornico in dež. odborom. Gosposka zbornica pa zahteva, da smejo obč. zastopi prepovedati krošnjaštvo le v glavnih deželnih mestih, v krajih z več ko 5000 prebivalci, v kopalističnih in v izrednih slučajih tudi v drugih krajih. Take sklepe pa mora odobriti trgovinsko ministrstvo. Krošnjaštvo v kopalističnih pa morejo obč. zastopi prepovedati le z dovoljenjem ministrstva za notranje posle. To premembo poslanske zbornice so zagovarjali trgovinski minister, dr. Ofner in dr. Ellenbogen, vsi drugi pa načrt obrtnega odseka. Večina poslanske zbornice je za omejitve krošnjaštva, izvzemši določene vrste domače industrije. Paragraf 16. našteva razne okraje, ki imajo posebne olajšave za krošnjaštvo. Na Primorskem veljajo posebne olajšave za sodni okraj Bovec in občino Trnovo v tolninskem okraju. Poslanska zbornica je odobrila sklep gosposke zbornice z dostavkom, da dobe te olajšave ali privilegije le osebe, ki imajo domovinsko pravico v prizadetih krajih.

Planinske železnice. — 10. t. m. je v železniškem odseku poslanec Kaftan poročal o predlogi, s katero vlada zahteva nove kredite za planinske železnice. Vsled te afere je kakor znano odstopil železniški minister dr. Wittek. Železniški pododsek je bil sklenil ostro grajo. Sedaj pa je odsek z večino glasov odklonil Kaftanove predloge ter sprejel predlog Sylvestrov, ki izraža le obžalovanje, ker vlada ni o pravem času naznanila parlamentu, da je znatno prekoračila odobreni proračun in potrebuje nove milijone.

Lekarništvo in ženske. — Prusko naučno ministrstvo je dovolilo ženskam, ki napravivj izpit za farmacevtiko, da smejo izvrševati lekarniško obrt.

Slovensko akademsko društvo „Slovenija“ si je izvolilo na svojem prvem rednem običnem zboru dne 18. maja 1906. za letni tečaj sledeči odbor: Predsednik: phil. Ljudevit Pivko, podpredsednik: phil. Josip Habé, tajnik: med. Ivan Kcel, blagajnik: phil. Franc Mravljak, knjižničar: phil. Janko Gregorin, gospodar: phil. Vekoslav Furlan; namestnika: jur. Janko Olip in phil. Ludovik Cimpermann; pregledniki: phil. Josip Breznik, phil. Anton Lovše in jur. Gregor Zerjav.

Samomor v gledališču. — V gledališču Politeama Rossetti v Trstu se je v nedeljo zvečer med predstavo opere „Manon“ zastrupil n. hodniku 17-letni A. Hirsch. Spil je 120 gramov karbolne kisline. Kaj ga je gnalo v smrt, se ne ve. Uslužben je bil pri tvrdki Grioni kot magaciner.

Poučno potovanje kranjskih kmetovalcev. — C. kr. kmetijska družba kranjska priredi koncert junija ali pričetkom julija t. l. drugo poučno potovanje kmetovalcev na Gor. Štajersko in na Koroško. Lani se je vršilo tako potovanje v Švico.

Suzenstvo v Slamu odpravljeno. — Siamski kralj je, oziraje se na poročilo Delonclejevo v francoski zbornici o francosko-siamski pogodbi, odpravil v svoji državi suženstvo.

Dvojezični napis na vojašnicah. — Iz Lvova javljajo, da je posl. dr. Globinski priobčil v listu „Słowo Polskie“ dopis, iz katerega je posneti, da je vojni minister pristal na to, da se na vojašnicah v Galiciji poleg nemškega postavi tudi poljski napis.

Bilanca znane vacilavske posojilnice ikazuje še vedno primankljaja 2.400.000 K. Kuratorij poziva upnike, naj se zadovoljijo s 25% za svoje terjatve, ker sicer gre posojilnica v konkurz.

Defraudanta Bertolija so pripeljali na Reko. Po zadnjih poročilih je kriv več uradnik Szanto, ki je poveril velike svote, o čemur Bertoli ni vedel nič. Bertoli je šele potem v strahu vzela denar ter zbežal.

Železniški predor Hollenburg (?) na Koroškem na novi železniški zvezi je močno poškodovala eksplozija dinamita. Baje se je zgodilo to vsled meščevanja odpuščenih delavcev. Poškodbe so sicer velike, ali popravljanje ne bo oviralo, da skoučajo dela pravočasno. Provročitelje iščejo.

Požar in eksplozija. — V kemični tovarni C rblnih na Dunaju, ki se nahaja v središču mesta, je 15. t. m. opoludne izbruhnil ogenj. Ob gašenju je v tovarni nastala eksplozija, vsled česar so bili težko ranjeni štirje gasilci, trije redarji in okoli 30 uradnikov je bilo pa več ali manj ranjenih. Okna bližnjih hiš so bila vsled pritiska zraka razbita. V pol ure so gasilci omejili ogenj. Kako da je požar nastal, se ne ve.

Ženska klepetavost. — Pač je redek slučaj, da bi bilo treba ustaviti vlak radi dveh klepetulj, ki se ustavita na tiru ter se zaglobita v klepetanje tako; da ne slišita vlaka, ki prihaja proti njima. V Burgdorfu v provinciji Hanover se je to zgodilo. Dve ženski sta se ustavili na tiru, namesto da bi bili šli naprej po prehodni cesti ter sta tako zaverili v pogovor, da nista slišali, kako hiti proti njima brzovlak Hanover-Hamburg. Strojvodja je še v zadnjem trenotku ustavil vlak. Sedaj sta obe klepetulji v sodnijski preiskavi.

Povodenj v Italiji. — Iz Torina, Pavije, Verone, Vincence, Padove, Benetec itd. se poroča o velikem deževju in o povodnjah. Škoda velika, žel. promet tuhtam ustavljen.

In vesel, da je ubežal tej poveži, ki bi mu pač samo pokazala, kako silno je holan dah njegovega tovariša, se splazi Dantes kakor kača skozi tesno odprino, dočim porine Faria s svojo nogo ploščo na njen prostor.

Bil je guverner, ki mu je povedal jetničar o abbejevi boleznini, ter je prišel, da se prepriča sam o njeni resnosti.

Faria ga sprejme sede ter pazi, da ne izda s kakim gibljem ali kretnjo svojega stanja. Tudi se mu posreči, prikriti guvernerju, da je jedna stran njegovega telesa ohromela in popolnoma mrtva. Guverner odide s prepričanjem, da je obšla ubohega blaznega jetnika, do katerega je čutil v dnu svojega srca neke vrste naklonjenost, samo majhna slabost.

Med tem je poskušal Edmond, sedé na svoji postelji, zbrati svoje misli. Vse, kar je videl na abbeju, odkar ga je poznal, je bilo tako razumno, veliko in dosledno, da ni mogel pojmiti, kako more biti ta silni razum v jedni sami točki tako slaboten. Ali živi Faria v zmoti glede svoje a zaklada, ali živi ves svet v zmoti glede tega modrega abbeja?

Dantes je ostal cel dan sam in se ni upal vrniti k svojemu prijatelju. Trenotek, ki ga prepriča o abbejevi blaznosti, je hotel preložiti v kolikor mogoče daljno bodočnost, kajti to prepričanje se mu je zdelo nekaj strašnega.

Ko pa pričakuje zvečer po jetničarjevem obisku Faria mladega moža zastopaj, poskusi priti sam k Dantesu. Ta se zgrozi, ko začuje, kako poskuša stariček v boletinah priti naprej. Jedna njegova noga je bila hroma in z jedno roko si ni mogel pomagati. Edmond ga potegne k sebi, kajti sam bi ne bil mogel splezati skozi odprtino, ki je vodila v Dantesovo ječo.

„Tukaj sem, neustiljen in nadut, da vas morem preganjati,“ pravi s smehljajem, iz katerega je odsevala dobrohotnost. „Vi menite, da ubežite moji moči, toda to se ne zgodi. Torej poslušajte!“

Edmond spozna, da ne more uti. Zato posadi starca na posteljo in sede poleg njega na pručico.

„Znano vam je,“ pravi abbe, „da sem bil tajnik in zapadni prijatelj kardinala Spade, poslednjega princa tega imena. Temu častitljivemu gospodu sem dolžan hvaležnost za vso srečo, ki sem jo vžival v življenju. Bogat ni bil, dasi je bilo bogastvo rodbine Spada splošno znano, in sem čul mnogokrat besede: „Bogat kakor Spada.“ Bogat torej ni bil in od takih in sličnih besed ni imel nikakega dobička. Njegova palača je bila moj raj. Focčeval sem njegove stričnike, ki so umrli pred njim, in ko je ostal sam na svetu, sem mu povračal z brezmejno vdanostjo to, kar je storil za me tekem desetih let.

„Kardinalova palača kmalu ni imela za me nikakih skrivnostij več; mnogokrat sem videl Monsignora, kako je prebrskaval svoje rodbinske papirje in brisal prah s starih listin. Nekega dne, ko sem mu očital, da čuje po nepotrebem cele noči in škoduje z brezuspešnim raziskavanjem svojemu zdravju, me pogleda z bridkim smehljajem ter odpre knjigo, ki je obsegala zgodovino Rima. Tukaj najdem v dvajsetem poglavju življenja papeža Aleksandra VI. sledeče vrste, katerih nikdar ne pozabim:

»Velike vojske Romanie so bile končane. Cesare Borgia, ki je kupil svojo zmago, je potreboval denarja, da bi si kupil celo Italijo. Papež je potreboval denarja, da bi ugonobil Ludovika XII., kralja francoskega, ki je bil strašen, dasi je napel poslednjič svoje moči. Morala sta torej napraviti dobro spekulacijo, kar pa je bilo v tej ubogi, izsesani Italiji težko mogoče.

»Njegova Svetost je prišla na neko misel. Papež je namreč sklenil ustanoviti dve novi kardinalski mesti.

»Misleč, da si izvoli dva prvih, najbogatejših rimskih knezov, je računil takole: Prvič more prodati zadaj dve važni, častni mesti, na katerih sta bila dozdaj ta dva kardinala, in drugič la...o računi na zelo znatno ceno za nova dva kardinalska klobuka.

»Tretji del spekulacije se pokaže kmalu.

(Dalje pride.)

Bosansko vprašanje. — Takoj potem, ko je kretska narodno zastopstvo proklamiralo zjedinenje Krete z Grško, je vse srbsko časopisje v kraljevini in izven nje začelo zahtevati, da se tudi vprašanje o Bosni in Hercegovini reši na nacionalnem principu. — Okupacija Bosne in Hercegovine je bila udarec v obraz glavni ideji XIX. stoletja, ideji nacionalizma. Turška se je pokazala popolnoma nesposobna, da bi odgovorila zahtevam, ki jih narodi stavljajo do države, in je svoje narode tako tlačila, da so se oni vedno vzdigovali proti nečloveškim tlačiteljem, da se rešijo neznoznega jarma, ki jih je tlačil stoletja. Evropa, dasi nerada, morala je poseči v zamotano orijentsko vprašanje, ker se je kri že v potokih prelivala po Balkanu. Oziroma ni se Evropa ganila radi prelite krvi, ker da je ona imela srca za Jugoslovane, zavzela bi se za nje že prej. Zastopniki velikih sil so se zbrali na berlinskem kongresu samo zato, da uničijo sadove ruskih zmag. Na tem kongresu je bilo tudi sklenjeno, da se en del Jugoslovanov odzame staremu tlačitelju, Turški, in se da novemu — Avstriji, ki je tudi tlačitelj, z edino razliko, da se smatra v svetu za moderno državo, ki ima tudi ustavo.

Glavno pogreško so zastopniki velikih sil na berlinskem kongresu storili s tem, da niso pri reševanju bosanskega vprašanja vpoštevali nacionalnega principa in so izročili Bosno in Hercegovino Avstro-Ogrski, ki ne samo da ni nacionalna država, nego se njeni narodi med seboj bolj sovražijo kakor pripadniki posameznih držav. — Sedaj, ko vsi narodi težijo za tem, da si ustvarijo svoje nacionalne države, je izključeno, da bi Bosna in Hercegovina mogle še dolgo časa ostati pod upravo Avstro-Ogrske! — Ko se bo končno odločevalo o njih usodi, se bo moralo vpoštevati nacionalni princip, ker bo to tamošnji narod — če bo treba tudi z orožjem v roki — zahteval, a njegovo zahtevo bo podpirala tudi Srbija z orožjem.

Rešitev bosanskega vprašanja se lahko še nekaj časa odlašja, ali dolgo to ne bo mogoče! — Žalostno je to, da se večji del Hrvatov navdušuje za aneksijo Bosne in Hercegovine po Avstro-Ogrski, ker mislijo, da bi se potem zboljšal njihov položaj. Ta struja v hrvatski politiki je protinarodna, ker mesto da se dela na tem, da bo čem več Jugoslovanov slobodnih, da bi potem izšli v njih močno oporo avstro-ogrski Jugoslovani in v odločilnem momentu, ko se bo odločevalo o našem življenju in smrti, tudi dejansko pomoč — služi se dunajski politiki, ki hoče podjarmiti ves slovanski jug. Zastopniki starejših hrvatskih strank se ne sramujejo javno izpovedati, da hočejo Hrvati služiti Avstriji za most, po katerem bo ona mogla oditi na daljnja osvajanja na slovanskem jugu. Takih politikov so nezavedni podporniki znanega „Drang-a“. — Dobro je, da je med Hrvati vedno močnejša mlada struja, ki zastopa čiste narodno misel in želeli je v interesu bodočnosti Jugoslovanov, da ta struja popolnoma iztisne podpornike „Drang-a“, ki v svoji zaslepljenosti kopljejo grob lastnemu narodu. — „Jugosl. kor.“

Iz Stare Srbije in Makedonije. — Na zahtevo velikih sil je Turška poslala skoraj v vsako vojsko po 30—60 vojakov in na ta način je vsaka večja akcija revolucionarnih komitetov popolnoma onemogočena, pa tudi male čete ne bodo mogle vznemirjati turške vojske, ker nimajo nikjer sigurnega pribežališča. Do sedaj so se nahajali turški vojaki samo v večjih mestih, pa so bili četniki brez skrbi in so živeli po vaseh, odkodar so potem napadali na vojsko, a kmetsko prebivalstvo jim je služilo za ogleduhe in jim je javljalo vsaki pokret vojske, tako, da so bili četniki vedno dobro obveščeni o kretanju vojske. Sedaj vsega tega ne bo, pa se bodo najbrže razšle vse čete razun nekaterih, a ko pride pripraven čas za to, se zopet sestavijo in potem lahko pride do kake večje akcije. — Razvrščenje vojakov po vaseh je velika nadloga za slovarstvo prebivalstva Stare Srbije in Makedonije, ker mora ono hraniti vojake, ki pa tudi kradejo, a zelo pogostoma tudi ubijajo kmete in jim zažigajo domovja. — „Jug. kor.“

Prebivalstvo Kitajske. — Po novem ljudskem štetju znaša število prebivalstva kitajskega carstva okoli 427 milijonov; na Mandžurijo odpade 9 milijonov. V pravih kitajskih provincah brez stranskih je znašalo prebivalstvo v letu 740 le 50 milijonov, v letu 1812 pa že 360, v letu 1844 okoli 365 milijonov. Na kvadratni kilometer pride v pravi Kitajski 116 prebivalcev, v stranskih deželah kakor v Mandžuriji in Tibetu po 9 in 3, v Turkestanu in Mongoliji pa še manj.

Vojno brodogradnjo velevladstvi. — Angležka ima med vsemi velevladstvi največ vojnih ladij, namreč 178, potem prihaja Francija z 93 vojnimi ladjami. Ameriške zvezne države jih imajo 75, Nemčija 69, Rusija 44. Največ oklopnih ima zopet Anglija, namreč 50, Amerika jih ima 25, Nemčija 22, Francija 17 in Rusija 13.

Nova sekta na Ruskem. — Petrograjske „Novosti“ pišejo, da se je pojavila v Petrogradu neka nova sekta, ki pričakuje dohod drugega Mesije. Vse dogodke novejšje zgodovine po kronološki tablici, katero so sestavili, spričujejo prerokovanja prorokov Danijela in Apokalipse. Židje se vrnejo po tem računu v Palestino v letih 1912/13., papeštvo propade 1922/22. Leta 1923. sezidajo židje v Palestini nov tempelj, ki bo pa krščanski. Leta 1932. pride odrešenik drugič na svet. — Podobne sekte so bile v srednjem veku v zapadni Evropi in v Ameriki.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani usem svojim podružnicam in slovenskim rodoljubom.

Pred dvajset leti so praznovali Slovenci tisočletnico smrti sv. Metoda ter ustanovili kot vidno znamenje temu veličastnem spomenu „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Ministrstvo za notranje zadeve je izza 9. aprila 1885. leta s št. 5179 odobrilo družbina pravila, ki jih je izdelala v to pooblašena petorica naših mož.

V tej dolgi dobi 20 let so nabrali naši rojaki marsikak tisočak za našo družbo in marsikaj koristnega se je napravilo z njim. Danes ko gledamo nazaj na to 20-letno težavno delovanje, navdaja družbino vodstvo naslednja prošnja in želja, ki jo sporeča tem načinom vsem svojim podružnicam, vsem častitim rodoljubkinjam, vsem cenjenim domoljubom.

Ker „Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ gotovo ni ustanovljena le za nekaj malo let, marveč kakor se kaže za precej nedogledno dobo — saj se bijejo narodnostni boji dancs hujše nego prej — ker se stavi na njeno vodstvo vedno več zahtev, opozarja podpisano njeno vodstvo na nekatere narodne naloge, ki čakajo nujne rešitve že v bližnji prihodnosti.

S šolskim letom 1905./6. se otvori novo šolsko poslopje na Savi pri Jesenicah, v kojem je nastanjen ondetni otroški vrtec. Ob istem času hočejo tudi Jeseničani začeti svoj otroški vrtec.

Potrebno je, da se v Mariboru vstanovi družbina ljudska šola. Tudi v Studencah pri Mariboru je nevarnost potujčenja velika.

V Gradcu bi bil potreben vsaj otroški vrtec.

V št. Jakobu v Rožu na Koroškem bi radi z letom 1907. svojo lastno slovensko trozrednico, ki naj se s časom, ko postane deželna ljudska šola zopet slovenska, preustroji v kmetijsko šolo.

Očividno je torej, da se bodo v najbližnji prihodnosti podvojili troški naše družbe. Res je, da imenuje družba štiri šolska poslopja svojo posest, res je pa tudi, da ima družba še nepokritega dolga v znesku 34.000 K, ki tekem tega leta narase najbrže na 40.000 K.

Ako pa hoče vodstvo zagotoviti družbi obstanek in ako hoče rešiti vse zgoraj našete naloge ter odpomoči najnujnejšim potrebam, potrebno je vsekako, da pokrije prej ta nepokriti primanjkljaj.

Radi tega se pozivlje podpisano vodstvo do vseh svojih podružnic, do vseh častitih rodoljubkinj in cenjenih rodoljubov s prošnjo, da vsakdo izmed njih pripomore po svoje do tega, da se zboljša družbino finančno stanje. Ako priredi vsaka izmed podružnic tekem tega leta vsaj eno večjo veselico v korist naše družbe, ako se odzovejo vabilu k takim veselicam vsi zavedni Slovenci ter prispevajo svoj obolus, odplačal bi se lahko precejšnji del družbina dolga, če ne morebiti celo — kar je iskreno želeli — ves dolg.

Kjer pa ni mogoča prireditev veselice iz kateregakoli vzroka, tam naj bi podružnična načelnštva skušala pridobiti slehernega iz njihovega okraja vsaj kot družbinega podpornika, od svojih starih članov pa naj bi si izprosil morda izreden dar v navedeno svrhu.

Ako se odzovejo tej prošnji vsi oni, katerim je „Družba sv. Cirila in Metoda“ sveta stvar, ki vedo ceniti njen obstoj, potem je vodstvo preverjeno, da bo i v prihodnje lahko in veliko lažje ustrezalo potrebam in željam slovenskega naroda. Ako

bode vse slovensko občinstvo vpoštevalo ta poziv, bode „Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ ob svoji dvajsetletnici brezdomno zrla v jasnejo bodočnost. To pa slovenskemu narodu v prid.

Izjava.*)

Proti napadu gospoda Lokatellija v odprtem pismu z dne 10. t. m. odgovarjam, da surov napad je popolnoma cel zlagan in neumesten, ker vsi podatki so mi donesli zgubo za celih kron 670, kar je na razpolago za dokaz, namesto meni korist; kakor sem

*) Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

stavil vprašanje v „Narodu“ z dne 5. t. m., je ta moj vzor-napadalec baš nasprotno dokazal, akoravno je vse zbrskal v tretji instanci, samo da bi v dobil le trohico, da oblati mojo nedotakljivo čast. Zato naj si skrije obraz, komur tiče, ter priporočam pamet in spet pamet pa skrbno gospodarstvo povsod. Altroche tožiti, napadati in lagati!

Jakob Maraz.

Književnost.

Zofka Kveder-Jelovškova: Iskrene. V lastni založbi v Pragi. Teh Isker je 15, med njimi par v hrvatskem jeziku pisanih. Cena K 2. Naslov: Zofka Kveder-Jelovšek, Zagreb, Kukičeva ulica 14.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Glus. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča gorliško pinec, poltice itd.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuj. vina. Izvirno pilzensko »prazdroj«-pivo.

Rimske toplice

v Trziču (Montalcone) na Primorskem

se odprejo slavnemu občinstvu

s 1. junijem 1905.

Papir za smotčice

(cigarete.)

Na drobno in na debelo so vedno na razpolago te vrste:

Abadie (riz in laily) — Aida — Aristocratique — Club — La fleur — Job — Rival — Regal.

Zaloga higijeniških „Ross“ skih giljz“ iz Odese, pa tudi drugih vrst, za izdelovanje smotčic. — Medena cevka za izdelovanje smotčic.

Prekupcem izdaten popust.

Knjigarna in papirnica

A. Gabršček v Gorici.

NAZNANILLO.

Podpisani si usojam naznaniti sl. občinstvu, da mi je poverila tvrdka:

Žnideršič & Valenčič

prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici zastopstvo in zalogo svojih izdelkov za Gorico in deželjo.

Zaloga se nahaja v

Gorici, Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)

v lastnih prostorih, ter se prične z oddajo testenin z dnem 15. t. m. Blago se bode oddajalo le v originalnih zabojih in po izvirnih cenah iz zaloge. Priporočam se vsem gg. trgovcem iz mesta in dežele za cenj. naročila na te splošno priznane izborne izdelke domačega podjetja.

Pri tej priliki uljudno opozarjam slav. občinstvo tudi na mojo vže obstoječo zalogo „Vrhniškega piva“ in na zalogo moke iz valjčnega mlina W. Jochmann iz Ajdovščine obetajoč cenj. odjemalcem v vsakem oziru najboljšo postrežbo.

Za obila naročila se toplo priporoča
odličnim spoštovanjem

Josip Rovan.

Ako hočete zares

kupiti, vedno solidno in lepo blago po primerno nizkih cenah in se ne pustiti samo radi nizkih cen slepiti, Vam morem s prepričanjem zagotoviti, da se blagovolite obrniti zaupno, v Vašo popolno zadovoljnost, ob vsaki potrebi do domače tvrdke

J. ZORNIK – Gorica
sedaj Gosposka ulica št. 10.

ki nudi največjo zalogo vedno zadnjih novosti krasnih okraskov za obleke, perila in ovratnice za gospode, solčnikov, dežnikov, svil, modercev, predpasnikov, pasov itd.

Zaloga vseh potrebčin za g. šivilje in krojače.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.
V svojem „Trgovskem Domu.“

Hranilne vloge obrestuje po 3%, — večje, stalno naložene najmanj na jedno leto, po dogovoru — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 30. junija 1904:

Delež: a) podpisani	K 1.174.800
b) vplačani	376.103
Denar posojila	1.930.929
Vloge	1.828.591

Anton Ivanov Pečenko – Gorica

TEKALIŠČE JOSIPA VERDIJA št. 26.

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Zaloga piva

tovarne G. Auerjevih dedičev v Ljubljani in pizenjskoga piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Mešcansko pivovarno“.

Zaloga ledu, karerega se oddaja le na debelo od 100 kg naprej.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5%, na varščino ali zastavo in na m-nice po 6%. Glavni deleži koncem leta 5%,

Stanje 31. dec. 1904. (v kronah): Članov 1781 z deleži K = 113 382. — Hranilne vloge 1,554 989 13. — Posojila 1 570 810 39 — Vrednost hiš 110 675 — (v resnici s vredne več). — Reservni zalog 75.101 91.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter zoda ra vijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri žlednih boleznih ublažujejo kaš., urcjujejo izmetek, odpravijo nadhu, bolečine in krče, pospešuje in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Prežene velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izobno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski ali kmečki hiši. Dobivajo se samo: Mestna lekarna, Zagreb, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 96, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kot ena dvanaestorica se ne pošilja — Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na vsako pošto:
1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14 60 K, 5 ducate (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uphom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamič, opankar; Zofija Vukelič, šivilja; Josip Seljanič, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. Mestna lekarna, Zagreb,
Markov trg št. 96, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

„Narodni kolek“

koleke, pošne znamke in vse pošne vrednostnice prodaja

knjigarna

A. Gabršček.

A. vd. Berini – Gorica

Šolska ulica št. 12

velika zaloga oljkinega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.
Prodaja na drobno: K - 64, -72, -80, -88, -96,
1-12, 1-20, 1-36, 1-44, 1-60, 1-80, 2-

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštno prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga m. ita in sveč.

Cene zmerne.

== Zahtevajte pri nakupu ==

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad imo „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Georg Schicht Aassig s. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

Dobiva se poudar!

== Zastopnik: Umberto Bozzini – Gorica, Stolna ulica št. 9. ==